

Forsvarsministeren

— Alle våre senere regjeringer har hatt sin ubåt! sier forsvarsminister Johan Kleppe og distanserer seg fra flymodellen som Otto Grieg Tidemand etterlot seg på ministerkontoret. Intet ved den smilende 44-åringen på den andre siden av skrivebordet i vårt hjemlige Pentagon tyder på at han synes han tok seg vann over hodet i Sognefjorden. Han synes heller ikke å føle seg det ringeste belastet av sin vesterålske feskar-dialekt, eller av det faktum at han som distriktsveterinær på Andøya gjennom mange år pleide utstrakt omgang med sauer og annet fe.

— Sammenblandingen av navnene Sogndalsfjorden og Sognefjorden i en senere korrigeret melding skapte inntrykk av at vi hadde sperret den fremmede ubåten inne. Det kunne vi ha gjort dersom meldingen om kontakt i Sogndalsfjorden hadde vært riktig, noe den ikke var. Men å sperre innløpet til selve Sognefjorden er en helt annen sak. Jeg håper virkelig at fjernsynsprogrammet om denne saken gav et brukbart inntrykk av de tekniske vansker vi står overfor når det gjelder å identifisere og bringe en fremmed ubåt opp til overflaten. Ikke minst på grunn av det faktum at dette er så vanskelig, satser supermaktene svært meget på ubåter. En betydelig del av forsvarsmidlene deres går til ubåter med taktiske atomvåpen om bord.

Ikke godtroende

— Enkelte synes å tro at De er en svært så snill forsvarsminister?

— Jeg kan være hard og krigersk nok når det gjelder. Det er en feil karakteristikk av meg at jeg er så snill og godtroende som enkelte har fremstilt meg!

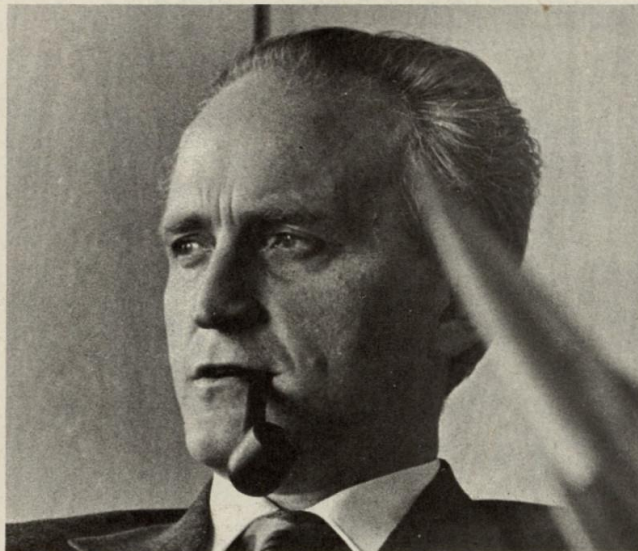
Vi tror ham gjerne, selv uten det breste glimtet han har fått i øynene. For han har på ingen måte bare vært formann i Landsrådet for saueavl og nestformann i Norsk Sau- og geitelslag. Han er også medlem av forstandskapet i Dverberg Sparebank og representantskapet i Nordlandsbanken A/S, foruten at han blant meget annet har vært formann i Studentvenstrelaget i Oslo, statssekretær i Landbruksdepartementet, stortingsmann for Nordland, og i egenskap av utskrevet kaptein tropps-sjef på rep-øvelser. Ingen av disse jobbene egner seg særlig bra for en godtroende tusseladd. Vi finner det mer riktig å karakterisere den tidligere ordfører og «sjef på hangarskipet Andøya» som en typisk langdistanseloper, med passe forsiktig åpning, stor utholdenhet, evne til fornuftige taktomslag, og utpreget spurtstyrke.

— Er De avholdsmann, forsvarsminister?

— Nei, det er jeg ikke.

— Så er det muligens Korvald som har hvisket Dem i øret at De ikke bør anbefale ølservering rundt om i kantinene?

— Haha! Nei, i dette er virkelig Korvald helt uskyldig. Sant å si visste han intet om mitt standpunkt før det ble offentliggjort. Jeg mener at det i dag er for meget vanedannende drik-



Tidligere distriktsveterinær Johan Kleppe fra Andøya er i dag sjef i vårt hjemlige «Pentagon». Han frykter ikke SUF, vil ha godt forhold til våre naboer, og mener at såvel oljesektoren som distriktsutbygging er naturlige arbeidsområder for forsvaret.

Av Idar Kristiansen. Foto: Burny Iversen

king blant ungdommen. Vi bør være oppmerksom på at en stor del av mannskapene ikke drikker øl i det sivile, men vil komme under press fra den gruppen som gjør det når de under uvante forhold møter til førstegangstjeneste. Når vi så vet at ungdom helt ned til 17-års alderen har adgang til kantinene, sier jeg nei til servering der. Jeg synes ikke det er noen menneskerett at de tørste skal få øl på forsvarets kantiner.

— Dere vil heller ikke tillate politisk virksomhet innen forsvaret?

Politisering uønsket

— En politisering av forsvaret er ikke ønskelig. I tilfelle man skulle åpne adgang til å danne partipolitiske foreninger innen forsvaret, måtte selvsagt

retten gjelde såvel for offiserer som for menige. Det er neppe tvilsomt at innen slike foreninger ville offiserene komme til å stå for kontinuiteten, både fordi mannskapene jo stadig skifter, og fordi offiserene gjennomsnittlig har bedre utdannelse. Vi har sett mange røk eksempler i andre land på at politisering av offiserskorpset er en farlig vei å gå. Jeg akter ikke å åpne adgang for en slik utvikling. Selvsagt er det politiske holdninger til stede i dag som det før har vært og alltid vil være, også blant offiserene. Men vi bør ikke gå inn for å legalisere partipolitisk virksomhet i garnisonene.

La meg tilføye at våre forslag likevel betyr en oppmykning av regler som på forhånd er av de mest liberale. Blant annet skal de politiske partier kunne orientere om sine program også utenom tiden like før et valg. Det kan også opprettes debattforum til å be-

handle samfunnsproblemer i leirene. På den annen side blir det ikke tillatt å organisere pressgrupper eller underskriftskampanjer.

— SUF planlegger væpnet opprør, antydes det i Aftenposten?

— Jeg er ikke redd hverken SUF eller andre ungdomsgrupper. Der som vi greier å fortsette den politiske linje vi har holdt i samfunnet, med gradvis bedre utjevning mellom f.eks. distriktene og med stadig større muligheter for enkeltpersoner til å realisere seg selv, vil ikke samfunnet gi tilstrekkelig grobunn for ekstreme grupper av en slik størrelse og styrke at de kan være noen reell fare.

— Skal vi bare blåse av kritikken fra ekstremistisk hold?

— Alle etater må ta kritikk. Selv om vi stundom synes den er både feilaktig og urettferdig, gir den tross alt et bilde av hvordan enkelte tenker. Da er det best for alle parter at den kommer fram.

La oss f.eks. ta Rød Front. De ringer stadig og det hender at de tror at forsvaret forbereder seg på å overta makten i landet dersom Stortinget skulle beslutte at Norge skal ut av NATO. Dette er fullstendig fjernet fra virkelighetens verden! Jeg tør påstå at folkene i forsvaret er meget lojale overfor det som blir bestemt av myndighetene. Overfor våre samarbeidspartnere er vi moralsk forpliktet til en viss grad å ta hensyn til hva de mener. Men i siste instans står vi helt fritt. Om kritikken ikke fremkom, var vi heller ikke i stand til å svare på den, og vi visste ikke hva som rører seg blant folk.

Oljen og forsvaret

— Avisene kan stadig fortelle om telex-lekkasjer i forbindelse med opplegg for militærøvelser. Er det folk fra ekstreme grupper som står bak?

— Vi har foreløpig ikke noe grunnlag for å påstå at det er mennesker som tilhører bestemte grupper som har brutt sitt taushetslofte. Meldingene det dreier seg om er for øvrig ikke særlig høyt gradert, og passerer mange. Men uansett hvilke personer innen systemet det er som gjør seg skyldig i disse lekkasjene, er det selvsagt meget betenkelig at de forekommer.

— Hvordan vurderer De forsvarets rolle i relasjon til oljevirkomheten på den norske kontinentalsokkel?

— To forhold har i særlig grad satt landet vårt i en annen strategisk stilling enn det hadde før, nemlig oljen og utbyggingen av ubåtflåter med taktiske atomvåpen. Ser vi på oljesektoren, er det klart at vi må ha et apparat til å kontrollere at det regelverk som blir fastsatt virkelig overholdes. Etter hvert som staten blir mer engasjert i oljevirkomheten, må vi selv skape et slikt apparat. Vi må også bygge ut en effektiv katastrofeberedskap. Etter min mening er vi best tjent med at kontrollen av regelverket og katastrofeberedskapen blir lagt til en allerede bestående etat. I den forbindelse kan f.eks. marinen og også flyvåpenet komme inn i bildet.



Vi står imidlertid fritt til å utnytte våre ressurser uten hensyn til vår strategiske beliggenhet, og forsvaret vårt er godt nok til at vi har handlefrihet. Det er selvsagt ikke i norske interesser å utfordre våre naboer. Vi vil ha et godt forhold til dem. Jeg ser det også som en nasjonal interesse å stimulere til et bedre samkvem mellom de to supermaktene.

Men dette betyr ikke at ikke Norge er fullstendig innstilt på å verne sin egen suverenitet. Vi skal holde en fast linje samtidig som vi opptrer på en grei måte. Eksempelvis har vi et meget strengt regelverk for allierte flygninger over territorier nær Sovjet, og bestemmelsene blir nøye overholdt.

Vil hjelpe distriktene

— Vi er blitt kjent med direktiver om at forsvarets midler ikke lenger skal kanaliseres gjennom lokale banker, men kun gjennom Norges Bank. Kan dette være i samsvar med de i andre sammenheng uttalte ønsker om å bygge ut distriktene?

— Finansdepartementet sendte i

fjor, for øvrig under den forrige regjering, ut et rundskriv som minnet om Stortingets bevilgningsreglement som visstnok i alminnelighet ikke tillater enkeltinnskudd på mer enn kr. 100 000 i banker utenom Norges Bank. Det er et departements plikt å følge opp Stortingets pålegg. Jeg håper reglene kan mykes opp. Det er klart at forsvarets rolle i distriktsutbyggingen er og må være betydelig.

Da det ble klart at jeg skulle inn i Regjeringen ønsket jeg forsvarsdepartementet, ikke minst fordi jeg mener at det ved forsvarets hjelp kan gjøres meget for å styrke distriktene, f.eks. gjennom å styrke det lokale produsentmiljø og støtte dem som driver med vareomsetning. Denne oppfatning kom jeg til bl.a. gjennom mitt arbeid som ordfører på Andøya, hvor jo forsvaret spiller en betydelig rolle, og som medlem av Landsdelskomiteén for Nord-Norge. Forsvaret er en betydelig forbruker f.eks. på møbelsektoren, hvor innkjøpene i dag foregår sentralt, noe jeg finner lite rimelig. Noe av det samme er tilfelle når det gjelder vedlikehold av materiell.

Vi er forresten nå i ferd med å overføre endel av vedlikeholdet på båtene våre til Nord-Norge, noe som vil styrke stillingen for de berørte bedrifter der. En viss ordning har vi allerede fått i Harstad, og ordningen vil bli gradvis utvidet.

Johan Kleppe fra Andøya er blitt ivrig. Det er tydelig om å gjøre for ham at vi skal forstå hans tankegang.

— Hør her, sier han, — forsvaret er ikke og kan ikke være en isolert etat som forbruker 3,5 milliarder kroner! En så høy årlig forsikringspremie ville nok ikke det norske folk uten videre gå med på i lange fredsperioder. Forsvaret må stadig være en integrert del av vårt samfunn, og virksomheten innen etaten må i størst mulig grad komme samfunnet til gode, i den utstrekning dette kan kombineres med vernet om vår selvstendighet og sikkerhet.

Før anstrengte forsvaret seg for å være mest mulig selvhjulpent f.eks. når det gjaldt vedlikehold av biler og vedlikehold og produksjon av avansert utstyr. I dag er vi kommet så langt av vi her i departementet er innstilt på at eksempelvis Kongsberg Våpenfabrikk,

ved en eventuell etablering i Nord-Norge, kan overta utstyrsvedlikehold som i dag foregår innenfor gjerdet. I denne sammenheng kan jeg minne om at forsvaret er en stor forbruker også av avansert elektronisk og optisk utstyr. Vi bør i dag skaffe tilstrekkelig ekspertise utover i landet til at arbeid på denne sektoren i betydelig grad kan desentraliseres og bidra til en utvikling også i det sivile samfunn.

— Andre ting i forsvaret som bør rettes på?

— Selvsagt er det mangt som bør rettes på. Jeg er motstander av at beordringssystemet for befal skal medføre så hyppige flyttinger som ikke minst for barna skaper store sosiale problemer.

— Er forsvaret tilstrekkelig naturvern-minded?

— Det er jo et svært spektakkel i forbindelse med eksisterende og mulige øvingsområder. Dette er et saksområde som er under utredning. Resultatet er ennå ikke kommet til departementet. Vi er sterkt interessert i å ta vare på vårt miljø og vår natur.

Forts. side 42

En ting må imidlertid være klart. Vi kan ikke drive forsvar uten de nødvendige øvingsområder og skytefelt. Jeg har en mistanke om at skadevirkninger av og til er sterkt overdrevet.

— Det har vært reagert på planer om bruk av napalm på visse områder?

— Napalm er det ikke aktuelt å nytte i øvelsesøyemed her i landet.

— Har De fått nevneverdig anledning til å besøke forsvarets forlegninger rundt om?

— Jeg har besøkt ganske mange, men skulle gjerne fått anledning til å besøke flere, ikke minst kystartilleriets anlegg. Jeg liker for øvrig bedre å komme i kontakt med mennesker enn med tekniske anlegg og systemer.

— Tror De for Deres eget vedkommende på et politisk liv etter høstens stortingsvalg?

— Det gjør jeg. Men samtidig må jeg si at jeg har intet imot å reise tilbake til veterinærjobben og gårdsbruket mitt på Andøya. Når min politiske gjerning før eller senere er endt, kommer intet annet på tale. Annet enn retur til Andøya forutsatte at såvel min familie som jeg selv måtte gjennomgå ganske merkbare forandringer når det gjelder livsinnstilling.

Neppe noen livsstilling

— Er De fornøyd med det De hittil har klart å utrette som medlem av Regjeringen?

— Når min samvittighet er god og hjernen forteller at man har gjort det som er rett og riktig, er jeg selv fornøyd. Men jeg ville nok gjerne hatt jobben som forsvarsminister over en lengre periode, selv om jeg er realist nok til å innse at den neppe blir noen livsstilling.

— Skal vi forstå det slik at regjeringen Korvald foretar sine vurderinger bare med tanke på tiden fram til kommende stortingsvalg?

— Det er full enighet om at vi må arbeide som om vår regjering skal være i funksjon langt inn i en ikke-avgrenset fremtid. Noe annet ville være både uansvarlig og meningsløst.

— Men Regjeringen utsetter seg stadig for kritikk, f.eks. i forbindelse med forbud mot alkohol- og tobakksreklame. Ja, dere er jo blitt kritisert for at det under Nordisk Råds møte i Oslo for en tid siden ble servert bare en pjolter pr. person. Er ikke denslags vel smålig, da?

— Når fem hundre og femti mennesker i tillegg til pjolteren også får konjakk til kaffen pluss vin til maten, synes jeg det får klare seg. Innholdet i glassene betales av skatteytternes penger. Skulle vi kanskje nektet bevilgning til en vei et eller annet sted for å kunne spandere flere pjoltere på de politikere og journalister som var til stede i forbindelse med møtet i Nordisk Råd?

— En god politiker kan ikke bare svare for seg. Han kan også formulere sine spørsmål. Vi noterer oss at Johan Kleppe fortsatt viser elegant taktombytte og frisk spurtstyrke.

— Forundrer det noen at han tror på et politisk liv etter stortingsvalget?

Norske ordtak:

Der ingen vil gå av veien, kan ingen komme fram.

Sjøfiske



Langs vår lange kyst finnes det uendelig mange muligheter for sportsfiskerne. Det er fisk nok og plass til alle. Og fiske-sesongen er lang. Ja, i sjøen kan du faktisk fiske hele året. Du kan dra ut med båt - og er båten stor nok, kan du oppsøke fiskeplasser der havets storfisk kan lokkes på redskapen. Eller du kan

begi deg ut på svaberg for å kaste etter torsk, sei og makrell. Et lett fiske over tanggrodde grunner en sommernatt, kan også gi kontakt med noe så edelt som sjø-orreten.

En båttur mellom holmer og skjær mot kjente og ukjente fiskeplasser, kan gi uforglemmelige opplevelser. Er vært



odt, overnatter man kanskje derute. En sommernatt med fint vær på sjøen hører til de lykkelige stunder, men det gjelder å komme seg opp grytidlig om morgenen for da er det gjerne best bite-tid.

Hva skal du så velge av redskap? Det avhenger først og fremst av hva du vil fiske etter. Det sier seg jo selv at man

ikke bruker det samme utstyret til småfisk som til havets kjemper. For å lette valget har ABU laget et system med fire klasser av utstyr og de klassene dekker alt fra det letteste til det tyngste fisket. Den letteste klassen som vi kaller Fiske 1, er hovedsakelig beregnet til lettere ferskvannsfiske, men vi har hatt morsomme opplevelser med en lett haspelstang, lette sluk som 7 grams Krill eller Toby når sjø-orreten står inne på grunnene. Snellen har vært Cardinal 44 og snoret Abulon 0,25.

De fleste vil nok ha et litt kraftigere utstyr. Et universallutstyr som dekker



over store deler av såvel sjøfiske som ferskvannsfiske er det ABU kaller Fiske 2. (For eksempel Ambassadeur 5000-serien og Caster, eller Cardinal 66 og Suecia.) Det er egnet til vanlig torskefiske og seifiske. Ideelt til makrellen er det også. Passende slukvekt er 10 til 20 gram og man bruker enhåndsstenger. Ivrig sjøfiskere vil gjerne ha lange kast med tohåndsstang for å kunne bruke litt tunge sluk og pilker som hurtig synker ned der stortorsken står. Særlig gjelder det når man fisker fra svabergene.

